SEMANARIO
O LAVRADOR
Caixa Postal — 666
Curitiba — Paraná — Brasil

Redação e Administração:
Rua Augusto Stellfeld 799

Diretor e Proprietario:
Nicolau Woytowetch

O LAVRADOR
ХЛІБОРОБ

— ТИЖНЕВИК —

ПЕРЕДПЛАТА:
Річно: кр. 60.00
Піврічно: „ 35.00
Для Арґентіни: 25 песів.
Інші краї: 4 ам. доляри.
Поодиноке число: кр. 2,00

Ціна оголошень
після умови.

Ч. 39 (1094) КУРІТІБА, 29. Листопада, 1953 РІК ВИДАННЯ XXX

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ПРОЙШОВ БЛИСКУЧЕ

Близько 2 тисяч присутніх. о. Кл. Прийма—дириґент і композитор. Наші аматори—наша гордість. Любомир Мацюк—досконалий керівник хору. Іскристі українські танки. Захоплення бразілійської авдиторії. Безмежні чари українського мистецтва. Закріпити успіхи на майбутнє.



Український хор м. Курітіби. В центрі проф. Любомир Мацюк.

Незабутній вечір суботи, 31 жовтня 1953 року. Закінчилася офіційна частина святкування українською колонією цього дня сторіччя Парани. В центрі величезної сцени „Колежіо Естадо до Парана" встановлені бразілійський і український прапори. На сцені з'являється численний хор, український хор м. Курітіби. Барвисті жіночі й чоловічі народні строї. Українські національні одяги захоплено сприймають усі присутні на залі. А їх багато—близько 2.000 осіб. Є перед ким виступати, є кому продемонструвати неоцінимі скарби нашого народнього мистецтва.

Дириґування хором перебирає Генеральний Вікарій української католицької церкви в Бразілії, прелат о. Климентій Прийма. Починається духовна частина концерту.

Треба мати на увазі, що духовні концерти є чи не найважчими для дириґента та виконавців. Церковний спів не тільки настроєвий, не тільки милозвучний, а водночас дуже глибокий, скажемо монументальний, за своїм характером. Саме при слуханні духовних концертів людина ніби відривається від земного щоденного буття, думками й душею поринає в царство вічности, де „нема ні печалі, ні воздиханій".

Україна віддавна славилася своїми церковними співами, має щодо цього свої чудові традиції. Всі українські (крім, звичайно, підсовєтських) композитори багато уваги присвятили духовним творам. Дехто з нас ще пам'ятає першорядні київські церковні хори Калішевського—у Володимирському Соборі і Гончарова—в Софіївському. Концерти тих хорів збирали численні авдиторії слухачів і завжди користувалися величезним успіхом.

Ото ж, завдання о. Прийми—дати духовну частину концерту, було далеко й далеко не легким. Програма почалася „Концертом ч. 2"—Бортнянського. Хоч за конструкцією приміщення вкрай не відповідало сприйманню церковних співів, але Бортнянський прозвучав дуже добре. Наш хор створив у присутніх молитовний настрій, і це однаково, як в українців, так і в бразілійців. Дане явище вважаємо вже за величезне досягнення хору та його дириґента. о. К. Прийма керує співами, здається, трохи нервово, але так само керував Гончаров видатним хором Софіївського Собору. Обом їм також притаманно створювати цілком викінчені, а іноді й різко окреслені малюнки рухами своїх рук. Ми тут згадуємо імя Гончарова для того, аби тільки підкреслити, що, очевидно, церковні співи вимагають саме такої методи дириґування.

В третьому пункті програми була виконана, теж на належній височині, „Почаївська Божа Мати"—Леонтовича.

В середині програми, тобто в другому її пункті, ми мали нагоду пізнатися з о. Приймою не тільки, як з дириґентом, а і як з композитором. У його власній обробці хор проспівав „Тебе Боже хвалим". о, К. Прийма вміло використав українські мелодії для свого поважного твору. Його сумлінний доробок гідно виглядав у безпосередньому сусідстві з надбаннями двох наших широкознаних композиторів. На цьому місці слід окремо зазначити, що о. Прийма є вже уродженцем Бразілії, тому надання ним своєму творові українського кольориту—є особливо цінним явищем.

На жаль, в останніх роках наші композитори, навіть на еміґрації, майже нічого не творять на духовні теми. Чи не маємо ми в даному випадкові тут, в Бразілії, щасливий виняток? В усякому разі було б дуже побажано, щоб о. Климентій Прийма і далі вдосконалювався в творенні духовних композицій, щоб його діяльність у цьому напрямкові не обмежилася лише днем святкування сторіччя Парани. Всі дані для цього, як природні здібності, так і належну школу—він має подостатком.

* * *

Ніяк не можна забути того, що наш хор складається виключно з аматорів. Виконання ним складних духовних творів яскраво свідчить про надзвичайно самовіддану працю його учасників, про їх високу дисципліну та про добрі мистецькі здібності, закладені в кожному хористі зокрема. Люди, які з любови до рідного мистецтва, до своєї нації, віддають стільки часу для загальної справи-є нашою гордістю, заслуговують на особливу нашу відзнаку й пошану. Блискучий успіх цілого концерту безперечно досягнуто тому, що вони, не зважаючи на свою працю вдень, не зважаючи на віддаль своїх мешкань, старанно навчалися хоровій і танцювальній справі, ретельно, без запізнень відвідували всі проби, буквально присвячувались виконанню вельми важливого свого громадського обов'язку.

Честь і хвала їм!

* * *

Хор залишається той же, міняється дириґент. На сцену виходить наш знаний співак Любомир Мацюк. В нього досконала віденська школа. М'які, ледве помітні змахування рук, іноді рух головою (здебільшого вгору, коли треба брати високі ноти) і чого не бачать слухачі, це очі, що постійно тримають контакт з кожним хористом. Любомир Мацюк кохається в ліричних співах і свої уподобання, свої смаки передав нашому хорові.

Він уміє під час співу відшукати потрібну секундну павзу, зупинити ціле виконання, щоб потім з новою силою розлилася справжня веселка голосів. До павзи в нього йде процес наростання співу, підніма його на самі верхів'я, а після павзи—відразу пускає мелодію бурхливим повноводим потоком. Наприклад, коли співалось „ой мати, мати, мати", то кожне окреме слово повільно звучало, вірніше воно дзвеніло ніби золота монета в хрустальній посудині; потім павза і стрімким ручаєм понеслося „час мене заміж дати!" При кожній такій павзі причаювався подих і в хористів і в слухачів.

Любомир Мацюк, як дириґент зростається з хором, творить з ним одне ціле. Він не тільки керує, а разом з усіма й співає своїм чудовим тенором.

Українська мелодія—це соловїнні трелі; потрібно видобути з людського горла безліч звуків, щоб відтворити її. В наших піснях часто переплітаються між собою радість, журба, мрія, молитва, зосередженість і т. п. Все це вимагає різних голосових барв, різних тональностей. І Любомир Мацюк, з майстерністю справжнього чарівника, уміє видобути ці звуки в кожного співака, а всі голоси, доволі численного хору, вплести в єдиний загальний вінок. Тому, хто навіть ніколи не чув українського співу, хто в ньому не мав зеленого поняття, на концерті української колонії відразу був очарований нашою піснею, став її палким прихильником. Недарма кожного разу в залі вибухав грім овацій. Недарма вся бразілійська преса в Курітібі з захватом розповіла своїм читачам про український фестиваль.

В характеристиці проф. Любомира Мацюка, як керівника хором, слід також відзначити його дуже дбайливу працю щодо дикції. Співак у нашого дириґента гранично чітко подає кожне окреме слово, тому в хорі в цілому слова не зливаються, не губляться. Їх чути виразно і завжди в правильній вимові. Це безумовно має велике загально виховавче значіння не лише для самих хористів. До того ж, українська мова сама по собі є мелодійною, тому добра дикція тільки підносить якість співу.

В концерті взяла участь також відома українська співачка Ія Мацюк. Її виступ, напочатку в хорі, відразу відчули всі присутні. Сопрано Ії Мацюк величезного діяпазону, для неї не становлять перешкод ніякі верхи, ніякі „фермато" (тривалості) в співі. Сильний, добре поставлений голос завжди забезпечує успіх нашій здібній співачці.

Ія Мацюк, за участю Любомира Мацюка, баритонів В. Кам'яненка, Яр. Придаткевича, хору та танцювального ансамблю, виступила у фраґментах опери „Запорожець за Дунаєм". Це завершило програму. І завершило виняткова успішно. Лірика, жарти, танці, молитва—чергувалися одне за одним, показуючи всю різноманітність, багатство та привабливість нашого мистецтва. Зокрема під час спільної молитви, не один із слухачів змахнув чутливу сльозу зі своїх очей.

Величезному успіхові концерту прислужилися, звичайно, танки. Танцювальний ансамбль аматорів, під керівництвом студента хемії Володимира Галата, описався якнайкраще. Побутові, козацькі, гуцульські танки в іскристому темпі мерехтіли перед глядачами. Курітібська публіка з винятковою увагою придивлялася їм, милуючись та захоплюючись ними.

—Українці високоталановитий нарід! — така була одностайна думка бразілійської авдиторії на концерті.

* * *

Ми сьогодні з радістю приймаємо захоплюючі відгуки про фестиваль від бразілійської громадськости й преси. Ми горді з того, що спромоглися на таку справді розкішну, різноманітну програму. Та поруч з цим ми вже тепер мусимо подбати про закріплення свого успіху. Мова йде про залишення на постійне, про переведення на стале існування українського хорового й танцювального ансамблів у Курітібі. Ці наші вельми цінні мистецькі заклади потрібні не тільки в дні ювілеїв, а завжди.

Л. Літ

ВАЖЛИВЕ ОГОЛОШЕННЯ

В неділю, 6-го грудня 1953 року, о 14 годині відбудуться

Річні Звичайні Загальні Збори

Курітібської Філії Хліборобсько-Освітнього Союзу.

На порядку денному-вибори нової Управи Філії та інші важливі питання.

Прохаємо всіх членів Філії з'явитися на Збори без запізнень і в повному складі.

Доводимо до відома, що в разі вчасно не зійдеться потрібна кількість членів Філії, Збори, по одній годині очікування, всерівно відбудуться.

Управа Курітібської Філії ХОС'у

З УСЬОГО СВІТУ

Вашінґтон. США, Англія й Франція звернулися до уряду СССР з відповідними нотами про потребу укласти мировий договір з Австрією. Західні держави пропонують домовлятися в цій справі яким завгодно шляхом, тобто через дипломатичні переговори, конференції відповідальних відпоручників і т. ін. Совєти досі відхиляли всі пропозиції щодо полагодження австрійського питання. Західні держави також погодились відкликати свій проєкт, так званої скороченої угоди, проти якої дуже гостро виступають московські большевики. США, Англія й Франція в своїх останніх нотах наполягають розглянути австрійське питання окремо від усіх інших. Відповіді Москви ще не одержано.

Москва. В останніх нотах, що їх вислало західнім державам міністерство закордонних справ СССР, совєти вимагають відмовлення країн вільного світу від колективної оборони. Особливо Москва наполягає на скасуванні Атлянтійського Пакту.

Сеул. Переговори про скликання політичної конференції в справах Кореї не дають ніяких наслідків. Ще й досі обидві сторони—західні держави та комуністи не домовились ні про склад учасників конференції, ні про місце її скликання. Щодо останнього, американський представник Артур Дін уже назвав понад 12 міст у різних частинах світу, але комуністичні делегати на жодне з тих міст не дали своєї згоди.

Нью Иорк. В соціяльній комісії ОН почали розглядати справу застосування рабської праці в різних країнах. Американська представниця, пані Лодж, подала комісії розгорнуту доповідь про рабську працю в СССР та в його сателітних країнах. Совєтський і польський представники виступили проти розгляду цього питання, але на їх виступи ніхто не зважив.

Атени. Грецький міністр оборони сказав, що американські бази в Греції для літаків та морських кораблів—є надійним фактором оборони країни. Також він вказав на велике значіння для оборони від можливої комуністичної агресії, існування пакту трьох держав Греції—Югославії—Туреччини.

СОВЄТСЬКІ РАКЕТИ

Москалі гарячково працюють над розвитком своєї ракетної зброї. Для цього вони використали німецьких спеціялістів та німецькі лябораторії, але й викрадені пляни від американців. Вироб цієї зброї пішов так далеко, що тепер вздовж західніх своїх кордонів СССР будує вистрільні бази для ракетних стрілен, на просторі від Фінляндії до Чорного моря.

Подібні споруди будують москалі також на північних і східніх кордонах. Бази північно-східнього Сибіру мають завдання обстрілювати Аляску.

Американські фахові часописи повідомляють, що москалі значно удосконалили німецькі Ф-1 і Ф-2 та працюють тепер над ракетним стрільном, що важитиме 97 тонн і матиме засяг 5.700 клм.

ЧУЖИНЕЦЬКИЙ ЛЕҐІОН В СССР

Американська розвідка ствердила, що москалі створили спеціяльні частини, які можна назвати чужинецьким леґіоном. В цих частинах служать вишколені комуністи, але які не мають совєтського горожанства. Є це б. полонені, а в першу чергу німці, японці і югослави. Проте не бракує й інших національностей.

Цей леґіон вишколюють на ударну групу й у випадку горожанської війни в якомусь закутку світу,—Москва кине туди відповідні по національності частини, не ризикуючи закиду, що там б'ються її з'єднання.

НА КОРДОНІ ІНДОКИТАЮ

На кордонах Індокитаю закладають червоні китайці все нові й нові летовища. На летовищах Ганькоу й Нінґпо вже сконцентровано 250 мисливців МІГ—15. Побоюються, що ці літаки у відповідний момент підтримають індокитайських комуністів, як свого часу китайські літаки з Мандчжурії появились на підтримку дивізій північної Кореї.

ПОЧЕСНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ

Вп. Теодоро Пись	100 крз.
„ Дмитро Романюк	„ „
„ Михайло Демчук	„ „

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «ХЛІБОРОБА»

Філія ХОС Ґвадіяна—140 крз.

Осип Бойдуник

ГОВОРІМ ЯСНО І КОНКРЕТНО

Як щойно недавно — навколо нефортунного і горезвісного МАКЦ-у, так тепер навколо, далеко поважнішої, справи кризи в держ. Центрі, чи конкретніше кажучи, у Виконному Органі УНРади, починає бути гамірно. І так як тоді, так і тепер деякі пресові органи, користаючи з нагоди, починають розправлятися з немилими їм інституціями, чи організаціями, а навіть особами. І як тоді так і тепер в тому гаморі перед веде відомий вже в погоні за сенсаціями мюнхенський «Український Самостійник». І як тоді, так і тепер—під соковитими наголовками в роді «УНРадівське трясовиння» ця газета фантазує включно до того, що шукаючи для себе «товариства» у внутрішньо-організаційних відносинах, насилу творить в ОУН дві «групи» «п.п. Бойдуника-Бойка» і «інж. Дмитра Андрієвського». Ми не будемо над тими нісенітними фантазіями «У. Самостійника» зупинятися, бо ж маємо поважніші справи як фантазії авторів з тієї газети, жадібних скандалістики.

Сьогодні ми хочемо зупинитися над справді поважним і річевим підходом до питання кризи в держ. Центрі УНР Івана Кедрина в його статті «За порядок в Державному Центрі УНР», поміщеній в Джерзі-Сітській «Свободі» з 29 жовтня ц. р. Вже сам наголовок статті сигналізує і вказує, що автор вдаряє в корінну точку.

Доводиться лише жалкувати, що ця стаття не появилася скорше, наприклад перед 10 червня, або 19 червня, або 18 липня, або 7 серпня, а навіть ще перед 13 жовтня ц. р. Може тоді однодумці і товариші по партії чи ідеології, були б не зробили тих промахів, які вони в згадані дні робили і може був би не парушений порядок в держ. Центрі УНР, і може можна б було уникнути причин сьогоднішньої кризи, а тому й самої кризи в ВО УНРади, включно з виходом з нього членів ОУН.

Далі так же само доводиться жалкувати, що Іван Кедрин у своїй статті не сказав ясніше і конкретніше про деякі справи, щоб читач знав хто, що і як робив та поступав, щоб читач довідався, чи й сам виробив собі погляд на те—хто винен у тому, що є не-порядок в Державному Центрі УНР. А так, без тієї ясності і конкретности, читача залишається в непевності, яка завжди й усюди є матір'ю фантазії, з якої народжується сенсація, виловлюючи зі себе скандалістику на сторінках «Українського Самостійника». А затим всім наступає зневіра в громадянстві і розклад в суспільності, якій вже не можна запобігти і здержати її, бо не маємо інших санкцій, як лише моральні.

І ось тому, щоб запобігти тому всьому, ми рішились внести цю ясність і конкретність, а в тому й доповнити сказане в статті «За порядок в держ. Центрі». Ми не будемо зупинятися над безспірними питаннями, порушеними в тій статті, як те, що «нема покищо іншої української політичної концепції, як та, що була в хвилині проголошення IV Універсалу і виїзду на скитання останнього українського самостійницького уряду», щоб можна «нав'язати до української державности на рідних землях», або те, що держ. Центр УНР, «повинен бути збережений для ведення дальшої визвольної політики до часу встановлення волею народу нового тривкого правопорядку (ліпше—влади, О. Б.) в Україні». Це є самозрозумілі речі з яких і випливає наша турбота за збереження порядку в тому держ. Центрі УНР, і його державницького традиціоналізму».

Ми зупинимось лише над уточненням і уконкретизуванням трьох питань, заторкнених в статті Івана Кедрина.

Йдучи за важливістю тих питань, які й причинилися до сьогоднішнього непорядку в держ. Центрі і до кризи у ВО УНРади, першим з них є питання, що деякі партії «замість поширюватися і наставлятись на розв'язування проблем за глибокими категоріями державницької думки, звужуються, наставляючись на партійницькі критерії, що вказують тільки на дерева, або навіть на кущі, а закривають собою ліс».

Це питання є власне найосновніше і найістотніше, яке є й основним в сьогоднішній кризі у ВО УНРади. І тим власне, що з такими «партійницькими критеріями» підходять і не бачать з-за «кущів ліса», є УНДС, УСП і УНДО, які покликаючись на ідеологічну, соціялістичну і демократичну спорідненість і довір'я, до московського соціял-демократа п. Б. Ніколаєвського, уложили з ним проєкт статуту МАКЦ, який позбавлений є отої української «глибокої категорії державницької думки». МАКЦ, це і є стой «кущ», що «закрив собою ліс» українського державництва, а притому й замаскував, чи закрив і загрозливі чорні хмари відбудови російської імперії! І, власне, на це вказала і проти цього зареагувала фракція ОУН в УНРаді.

Що фракція ОУН не помилилася, це підтверджує той же самий п. Б. Ніколаєвський, який пише таке:

«Нам, демократам, стоящим на позиции общероссийской демократической государственности, действительно, пришлось сделать огромные, — предельно большие,—уступки демократам других народов и прежде всего демократам украинским. Мы шли на этот путь вполне сознательно—ибо мы все щитаем, что в наши (поистине судьбоносные) дни испитаний нет более важной для нас всех задачи, как найти общий язык между демократами без различия национальности. Ибо только на этом пути ми можем спасти наши народи от братоубийственной борьби, которая в дни критических испитаний нашей общей родини будет на пользу только большевикам. Документи о том, какови били эти взаимние уступки, даются ниже,—и читатель сможет сам решить, кто прав: те ли, кто нас обвиняет в разчленительстве,—или ми, полагающие, что наш путь соглашения есть единственний путь и для ликвидации диктатури, и для спасения единства страни...» —розуміється російської імперії, на що вказують не лише сказане, але й ті три точки недоговорености. (Бюллетень, ЦБКЦАБ, ч. 1. Жовтень 1953 р., стор. 2-га).

Чи треба більше і ясніше? Ми не будемо зупинятись над аналізою сказаного п. Б. Ніколаєвським, бо на цю тему треба б писати цілі трактати, починаючи від Алексія Міхайловіча, почерез Петра 1-го і Катерину 2-гу, на Леніні і Сталіні кінчаючи, залишаючи місце для Маленкова, ну й для Керенського-Ніколаєвського. На це ми тут не маємо місця і часу, але при нагоді повернемо до того питання.

Отже, як з того бачимо, МАКЦ був подуманий, як практикований від історичних початків, московський підступний і обманливий маневр та засіб для збереження «общероссийской демократической государственности» і для «спасения единства страни...»—Росії. Чи може бути більший обман?

В обличчі цього Ніколаєвського обманства, яка є істотна різниця між КЦАБ-ом Керенського, а МАКЦ-ом Ніколаєвського? Немає! Є лише різниця між ними як людьми, їхніми особистими ментальностями й поведінками, а саме, коли Керенський намагається іти до своєї мети, відбудови російської імперії, прямо і пробоєм, в той же час Ніколаєвський хоче йти до тієї мети—обманством в примітивно-підступний спосіб. Ось ціла різниця між двома людьми і їхніми поступками, а з тим і між КЦАБ-ом та МАКЦ-ом.

І де ж тут місце для української «глибокої державницької думки»? Немає!! І тому на цей МАКЦ не погодилася і не може погодитися Організація Українських Націоналістів. Чому? Тому, що поминаючи недержавницьку думку в постанові МАКЦ-у, МАКЦ є подуманий як психологічна мобілізація московського народу для боротьби з большевизмом, але в поряд з тим це є демобілізація українства, не лише психологічна, але й моральна, і фізична в боротьбі за приверненння суверенности Українській Державі!!! Але на таку постановку справи годилися і ще годяться УНДС, УСП і УНДО.

І в тому є початок і основна причина кризи у ВО УНРади!

Другим питанням в статті Івана Кедрина є те, що «Раз-у-раз доходять вісті, що при кожній спробі вирішити персональну кризу—то одна, то друга партія ставить ультимативну вимогу, або її кандидат дістане такето становище, або ця партія виступає з УНРади». Насувається питання, а котра то партія ставить таку «ультимативну вимогу»?

Після смерти Голови ВО УНРади, сл. п. д-ра Степана Барана, 9 червня ц. р. відбулася міжфракційна нарада в присутності Президента А Лівицького. На тій нараді, по довшій виміні думок і після того, як подано кандидатів на Голову ВО УНРади, членів УНДО, Президент вирішив, що до покликання нового голови ВО УНРади —залишається став, який був в менті смерти д-ра Ст. Барана, тобто головує у ВО УНРади інж. Дмитро Андрієвський. Але вже 10 червня ц. р. до Президента прийшли представники фракцій УНДС, УСП і УНДО і «загрозили вийти з ВО УНРади, якщо буде залишений стан, що був на день смерти д-ра Ст. Барана. І пан Президент мусів піти на передачу справи на заступників Голови ВО, щоб вони вибрали з поміж себе Тимчасового Виконуючого Обов'язки Голови», і заступників голови ВО, щоб вони тижнево чергувалися в головуванні у ВО.

Абсурд! Але фракція ОУН не «грозила Президентові» з того приводу й не відкликувала своїх членів з ВО УНРади, хоч мала до того так юридично-конституційні, як і моральні підстави. Зате фракція ОУН. прийнявши до відома чергове рішення Президента і Заступників Голови ВО УНРади, залишила своїх членів у ВО УНРади і дальше змагалась за конституційне поладнання кризи і «за порядок в держ. Центрі УНР».

Третім питанням, заторкненим Іваном Кедрином. є ствердження основних принципів, на яких побудована консолідація і створена УНРада, а саме, що всі «Не торкаючись нічийого суспільно-політичного світогляду, ані не входячи в питання державного устрою будучої України», погодились співпрацювати на паритетних засадах, тобто—рівні права й обов'язки, і співвідповідальність, та вслід за цим — необхідність договорюватись у кардинальних справах державницько-визвольної політики. І на початку так було. Але від якогось часу фракції УНДС, УСП і УНДО, від тих принципів і засад систематично ухилялись, примінюючи далеко неконсолідаційні методи і засоби, зокрема в зовнішній політиці, як вже вгорі сказано, «звузились, наставляючись на партійницькі критерії», а в ділово-організаційних справах виявляючи супроти фракції ОУН нелояльність і не толерантність. Вже «загроза Президентові» дня 10 червня ц. р., що коли членОУН, інж. Андрієвський залишиться, хоч би тимчасово, і лише виконуючим обов'язки голови ВО УНРади, то вони відкличуть своїх членів з ВО УНРади,—вистачала б на підтвердження тієї нелояльности і нетолерантности. На міжфракційній нараді, 13 жовтня ц. р., речник УНДО заявив, що він не може погодитись з тим, щоб член ОУН був головою ВО УНРади, бо ж між УНДО-м і ОУН є ідеологічні і тактичні різниці. За ним речник УНДС заявив те саме з політичних мотивів. А на це все речник УСП, заявив, що його фракція дасть згоду на такого голову ВО, на якого погодяться всі.

До цього треба додати, що інший член фракції УНДС заявив, що «коли хто небудь думає, що ми змінимо свій погляд на МАКЦ, той помиляється». Значить, фракції ОУН не вдалося вплинути на впорядкування ділово-організаційних справ і усунення кризи у ВО УНРади, ані осягнути зміни в постанові зовнішньої політики в якій за «кущем» МАКЦ-у не добачується державницького «лісу», та чорних хмар російського імперіялізму.

І тоді, і щойно тоді, вичерпавши всі можливі засоби упорядкування справ в держ. Центрі УНР, і не осягнувши того, Провід Українських Націоналістів рішив відкликати членів ОУН з ВО УНРади, щоб не нести співвідповідальности за ті непорядки і помилкову політику держ. Центру, чи його ВО УНРади.

Але ОУН залишилася ще в УНРаді і буде змагатися за оздоровлення відносин в держ. Центрі і за ті принципи, які лягли в основу консолідації і створення УНРади та буде змагатись за реорганізацію держ. Центру УНР.

І коли й іншим на тому уздоровленні залежить, то ми віримо, що це дасть осягнути, але при тому треба про ці справи говорити ясно і конкретно.

ЧИ ТІЛЬКИ НЕПОРОЗУМІННЯ?

Вже доволі широко відомо, що на Конгресі ОУНР в Лондоні літом цього року обговорювались можливості співпраці цієї групи із УГВР. Згідно з висловленими під час Конгресу побажаннями — відбувся в місяці серпні в Мюнхені цілий ряд нарад і вустрічей керівних чинників ОУНР і УГВР. З боку ОУНР в цих нарадах брали участь — Бандера, Стецько, Підгайний, Бекцаль, а УГВР репрезентували — Лебідь, о. Гриньох, Стахів і Ребет. На тих нарадах, а вже зокрема 25. серпня, доходило до бурхливих сцен, в яких собі обидві сторони „говорили правду в очі". Лебідь закинув Бандері, що він давав накази вбивати людей, що він, Бандера, спроневірив 10.000 долярів з організаційного фонду і т. п. Проте за інформацією самих учасників цих розмов — наради завершилися успішно, і сторони „вирішили себе взаємно не поборювати".

Але в останньому часі ми є свідками цілком протилежних фактів. На маловажний репортаж про участь української делеґації на Конґресі „Пакс Романа" в Боні, поміщений в „Сучасній Україні" із 6. вересня — зареагувала „Українська Думка" (Лондон 24. вересня) дуже гострим пером свого шефредактора, славнозвісного М. М, — словами —

„... Треба відмітити цей стиль плескання язиком-пером грайливого шарматного газетного джиґунчика, який зі всього зробить фарс і буде утверджувати діяльність українських католицьких інтелектуалістів і українську політику на „шармантних молодих жінках" та шармантерних цілуваннях руць (— усе це на адресу проф. Юрія Студницького, поплентача УГВР — н. пр.), а „орган української визвольної думки" (— читай „Сучасна Україна" — н. пр.) таке сміття буде подавати, як духову поживу для зміцнення сил борців за визволення України".

Останні, не без гострої іронії кинуті слова, — адресовані офіціозові і самому середовищу УГВР, — навіть без коментарів досить яскраво малюють ті відносини, що запанували після повище згаданого „пакту про ненапад".

Тим не менше виразно відповіла „Сучасна Україна" в 4. жовтня редакторам „Українського Самостійника", та й самому Проводові ЗЧ ОУНР устами Юрія Дивнича, що був не так вже давно нападаний „Українським Самостійником" — як „літературний агент ҐПУ". В літературній оцінці Оксани Лятуринської Дивнич дозволив собі на одну вставку, яка хоч і ніяк не відноситься до нашої поетеси, проте варта того, щоб з нею зазнайомилися наші читачі:

„... Зловісний фатум завис над українською культурою по той і по цей бік залізної занавіси ось уже двадцять років. ТАМ у тридцятих роках московські опричники вирізали увесь цвіт української культури. ТУТ серед білого дня взяли і знищили — Віктора Домонтовича — Петрова і не можна було крикнути „Ґвалт! Ратуйте!" бо одночасно була поширена підла чутка, що Домонтович повернувся до СССР і ось-ось заговорить до нас через радіо з Києва..."

Гадаємо, що сказано досить виразно, хто є предметом обвинувачення і питаємося: чи можна це судити тільки, як недогляд культурного редактора „Сучасної України"? Очевидно, що джерела такої полеміки лежать куди глибше і вони без сумніву виявляться в близькому часі.

Свідок про становище в Україні

(Закінчення)

Він тепер у місті і він там зостанеться Це елемент активний і здібний. Він втискається на всякі функції, він іде в адміністрацію і на виробництво, він студіює, вчиться, здобуває позиції. Очевидно, щораз нові русифікаційні методи окупанта тут і там паралізують цю українізацію, але стримати її він не може. Большевики навіть мусять перед нею поступитись. Бо вже не йдеться про десятки чи сотки, в гру входять мільйони, суне велика, національно свідома українська лявіна і заливає міста. А якщо навіть вона і змушена сьогодні пристосуватись чи, як у Києві або Одесі, навіть уживати російської мови, то в кожнім разі вона важливий фактор завтрішньої української рішучої перемоги.

КЛИЧ СТАВ ДІЙСНІСТЮ

Соборність українських земель стала самозрозумілою річчю навіть для пересічного жителя карпатської области, робітника бориславських рафінерій, отже для кожного громадянина Української Республіки. Так зайшла різниця, велика різниця між тим, що було, тим, що є. Клич соборности при наявности чотирьох окупацій в Україні вимагав великої віри, примушував „проти надії сподіватися", він навіть вимагав абстрактного думання, а може навіть почуття політичної фантазії. І на цю політичну фантазію, за її реалізацію зостався полк. Є. Коновалець із своїм корпусом в Києві і не вертався до загроженого поляками Львова, в ім'я соборности полк. Мишковський був шефом штабу УГА, тримали фронт під Львовом козаки отамана Долуда. Тільки в ім'я тієї української „політичної фантазії". Сьогодні вона стала реальною, буденною, намацальною дійсністю. Соборність стала конкретом, чимсь таким конкретним, яким було в устах нашого оповідача вживання таких термінів, як „наша республіка", „наше міністерство", „наша столиця" і т. д. У великому соборному казані, хай і сконструйованому ворогом, але на базі органічної єдности української етнографічної території, в супроводі змагань і досягнень української визвольної революції, віками ворожих окупацій почетвертована Україна стоплюється в один моноліт, в одно політичне, національне, економічне, культурне і від того самого ворога страждаюче ціле. Сучасна українська молодь західніх областей вже не вміє думати категоріями Галичини чи Закарпаття. Вона живе реальним життям простору від Тиси по Дін, вона їде із Стрия до Києва і сприймає це, як щось абсолютно зрозуміле. Постають категорії всеукраїнського думання, закріплюється всеукраїнське, соборницьке сприймання і реакція.

І коли батьки воювали ще за реалізацію „політичної фантазії", то діти захищатимуть, якщо хтось схотів би колись це їм заперечувати, всеукраїнський зміст їхнього життя і напевно не пожаліють крови в боротьбі за те, що стало для них їхньою власністю.

„НІБИ ЯКИМ ПРАВОМ?"

сказав нам наш співрозмовець, коли ми спитали його, як поставиться український нарід до плебісциту в питанні федерації з Росією. Вияснюємо справу, говоримо йому про спроби деяких американських „приватних кіл" і ще раз просимо висловити свою думку. Інж. Петро говорить, що зустріч з українським світом по той бік завіси переконає всякого, що на кепські жарти тепер в Україні немає місця. Доки нові визволителі не скажуть ясно з чим приходять і що приносять, їм не сподіватися тріюмфальних брам і квітів. 1941 рік навчив український нарід не одному. Він, правда, і нині хоче бачити в Заходові свого союзника, що допоможе йому визволитися від большевизму, але насамперед йому треба знати, що його чекає по визволенні. Бо тих визволень уже було багато. Всяку реставрацію версальського типу чи інший виплід мудрости „тоже спецов" він відкине, рішуче відкине. Хіба треба ще раз пригадувати приклади з минулого!... Але настоюємо, щоб гість все таки висловив свою думку в справі плебісциту, і дістаємо відповідь дослівно таку: „Можете спати спокійно, 98% українського населення скаже своє тверде так: воно за самостійність і соборність української держави."

МАТЕРІЯЛЬНИЙ ЛЮКСУС — МОРАЛЬНА ЗАДУХА

Наш гість не приховує свого розчарування з зустрічі з еміґрацією. До речі, про неї вдома небагато думається, — от пішло на чужину з тих чи інших причин стільки і стільки тисяч, може щось там і роблять для справи. Але наш гість був дещо краще зорієнтований і уявляв собі відносини на еміґрації трохи інакше. „Перш за все, — каже інж. Петро, — я думав, що йде повна співпраця між українцями і Заходом і що той Захід повністю визнає українську рацію стану. Я глибоко розчарувався. Те, що я пережив останніми місяцями, навчило мене дечого". Інж. Петра вразила постава деяких відповідальних кіл до української справи і зокрема до нього, як українця. Він не міг розуміти, чому дають йому до читання тільки російську пресу, всякі „Посеви" і „Новое Русское Слово", а чому місяцями він мусів чекати і кількакратно домагатись української преси. Йому теж незрозуміло, чому весь час говорили до нього по-російськи. „Так, наче немає американців, що володіють українською мовою, — говорить гість. — Як інакше я був би почувався, якби до мене звертались були в моїй рідній мові! Чи не можете ви, українські журналісти і політики, зробити щонебудь у цій справі? Добре, що я вперто стояв при своєму і домагався свого. Але візьміть під увагу застрашених українських колгоспників в уніформі совєтського вояка, що вибрали свободу і перейшли на цей бік. Попавши в атмосферу „Посевів" і російської мови, такий утікач пристосовується до обставин і „скаче, як пан каже". А де ж тоді можна говорити про об'єктивність і правдивість оповідань про ситуацію в Україні. Підсовєтські люди мають шостий змисл, вміють з місця відчути, про що йдеться і... пристосовуються. Але чи про це йдеться?"

ХТО МАЄ ДАТИ ВІДПОВІДЬ?

Ми, що сиділи довкола нашого співрозмовця, не дали її. Ми мовчали! Бо що ж можна відповісти з чистою совістю вашому товаришеві, що прийшов з рідного краю і якому ви не смієте нічого завивати в бавовну. Він же критична людина і вже має свою думку!

Але все таки на це питання хтось відповідальний мусить відповісти і повинен його розв'язати. І то розв'язати, маючи на увазі таки власні свої інтереси. Ми ані тепер, ані в майбутньому не сміємо прикрашувати неприємних речей, ми не сміємо створювати димової завіси, — ні сьогодні, ні завтра. Ми, українські журналісти і політики, можемо і мусимо звертати увагу кому треба, що так далі не йде. Що такі методи не принесуть у своїх наслідках нічого доброго! А відповідь і розв'язку хай дають покликані до того люди, хай дають її скоро, бо з усього відкладаного тільки сир є добрий, все інше псується.

Л. Корбут

(„Сучасна Україна")

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕСИЛАННЯ З КАНАДИ

Українська радіопрограма Канадійської Радіокорпорації — Радіо Канада — передається з Монтреалю щоденно о 9. 45 а. м. за східньо — канадійським часом на хвилях 16, 84 і 19, 75 метра.

БРАЗІЛІЯ

3. Її минуле—незалежність

Португальське мореплавство все рахувалось союзником Англії.

І так в часі наполеонівських воєн, в перших роках 19-го століття, після захоплення Еспанії, французькі війська почали також займати й Португалію.

Щоб не потрапити в їхні руки, вся португальська королівська родина, в супроводі великої кількости різних достойників та аристократії, переїхала до Бразілії, яка стала таким чином центром „Об'єднаного португальського королівства“.

Приїзд до Бразілії багатьох осіб з провідної верстви та королівського двору—сильно змінив місцеве життя.

Бразілійські порти відкрили для міжнародньої торгівлі, в країні з'явилася преса, почало розвиватися шкільництво і т. ін.

Знатних втікачів населення прийняло з великою симпатією, однак, невдовзі стали траплятися конфлікти прибулих гордих аристократів з місцевою людністю.

Сама королівська родина, король Дон Жуан 2-ий та королева, своїм життям і діяльністю, також не причинилися до скріплення авторитету королівства. Свободолюбні кличі французької революції, звичайно, теж робили своє.

В 1789 році відкрито першу справжню змову, яка мала на меті вибороти незалежність Бразілії. Називалася вона „Інконфіджін Мінейра“, її головним героєм був хорунжий місцевих військ, відомий під ім'ям „Тірадентес“.

Його присуджено до смертної кари і він вважається першим мучеником за незалежність Бразілії, яка щорічно вшановує 21-го квітня його пам'ять; день „Тірадентес“ є бразілійським державним святом.

У 1817 році португальцям довелося в провінції Пернамбуко збройно поборювати дуже поважний рух за незалежність Бразілії, який чим раз, то більше здобував собі прихильників по всіх усюдах країни.

Португальському королеві, Дон Жуанові, довелось вертати до Португалії, де, після поразки Наполеона, теж розпочалися народні руху за встановлення конституції та своєрідних свобід. В Бразілії залишився королівський син, Дон Педро, в ролі регента.

За час побуту королівської родини, Бразілія, крім деякого розвитку культурного, економічного та соціяльного, поширила також свої кордони аж до „Ріо де ла Плата“, і так звана „Банда Асплатіна“ (сьогоднішня республіка Уругвай зі столицею Монтевідео), хоч заселена здебільшого вихідцями з Еспанії, стала бразілійською провінцією.

Залишений у Бразілії королівський син, Дон Педро, людина на загал симпатична місцевому населенню, хоч дещо легковажна (залишив по собі, зосібна, обширну пам'ять про свої ґалянтні пригоди), опинився при кермі країною.

Рух за незалежність визрівав на очах і Дон Педро, приєднавшись до нього, сам також став на чолі його (ясно, що не чужі тому були й династичні інтриґи). І так, ним теж, 7-го вересня 1822 року проголошено незалежність Бразілії.

Дон Педро 12 жовтня проголошується, а першого грудня 1822 року коронується, як перший „імператор та довічний оборонець“ Бразілії, прийнявши ім'я Дон Педро Перший.

Новій державі треба було провадити деяку боротьбу за втримання своєї незалежности; багато португальських елементів, зосібна військових командирів, були проти неї. Та в решті реакцію зломано і закріплено внутрішню ситуацію.

За тим—одна держава за другою визнавали незалежність Бразілії, а в 1825 році, сама Португалія примирилася із самостійністю своєї колишньої колонії.

Дня 25 березня 1824 року проголошено першу конституцію Бразілії, доволі таки ліберального характеру.

К.

Українська вулиця

Українська еміграція в Сан Павлі своєю працею, захоканням і лояльністю, здобула собі симпатію населення й прихильне ставлення урядових чинників цього краю. Особливо це помітно в Сан Каетано до Сул, яке фактично лучиться з Сан Павлом, хоч і творить окремий повіт (муніціпіо). Це місто власне є осередком місцевої української колонії.

В усіх урочистостях місцевого характеру українську колонію репрезентує управа Товариства „Соборність“, а в річницю емансипації повіту на святкуванні виступив наш хор і танцюристи.

Цю прихильність здобула давніша еміграція на протязі багатьох років своєї діяльности, а новіша ще поглибила її, бо маючи добрі культурні сили й здібні кадри, пожвавила працю української колонії, особливо в артистичній ділянці.

Реальним виявом прихильного ставлення до нашої еміграції з боку громадянства й урядових чинників з приємністю треба занотувати факт, що міська рада Сан Каетано до Сул ухвалила одну з вулиць назвати **Українською.** Префект міста затвердив ухвалу й маємо в Сан Каетано РУА ДОС УКРАНІАНОС.

В неділю, 25 жовтня б. р., відбулася урочиста інавґурація Української вулиці. Спочатку відправлено в каплиці, на терені майбутньої Української Автокефальної Православної Церкви, на цій самій вулиці, молебень за добробут і процвітання нашого муніціпіо. Були присутні: Голова міста, п. Анжело Кампанела, віце-префект, п. Жоан Жакоб Лоренціні, президент міської ради, п. Станфаріні, вереадор, п. Орландо де Соуза, бувший префект, др. Анжело Рафаел Пелеґріні, бувший вереадор сусіднього міста Санто Андре, п. Жоан Д. Алмас, добродій української колонії, п. Акасіо Новаіс та інші урядові й громадські чинники.

Відкривши таблицю з написом, префект міста, п. Анжело Кампанела, в своїй промові привітав українську колонію й зазначив, що велику й вільну Бразілію допомагає будувати також наша працьовита й статечна еміграція. Сказав далі, що під час плебісциту за адміністративну емансипацію міста й повіту Сан Каетано до Сул, українці підтримали це спільне бажання, та що в сучасний момент 5 тисяч українців у місті та околицях працює для матеріяльного й культурного піднесення Сан Каетана. Називаючи вулицю Українською,—сказав голова міста, —ми цим скромним актом вшановуємо українську колонію та бажаємо її розвитку й добробуту“.

Голосні оплески покрили слова промовця, а присутні хором відспівали „Многія літа“.

У відповідь на цю промову, п. І. Овечко подякував голові міста та вереадорам за надання чести українській колонії та м. і. зазначив, що ми подамо це до загального відома через пресу та, що вся українська еміграція буде з вдячністю згадувати шляхетний акт префейтури міста Сан Каетано до Сул.

Бувший префект міста, др. Пелеґріні, в своїй промові зазначив, що він знав українців два десятки років, дякував за співпрацю та за допомогу в здобутті автономії міста. Закликав до співпраці з бразілійцями для більшого матеріяльного й культурного поступу міста.

Вереадор, п. Орландо де Соуза, почесний член Товариства „Соборність“, який саме вніс проєкт назви вулиці, знав багатьох українців, з якими працював, що вони патріоти своєї країни і люблять Бразілію за її гостинність. Взяв на себе місію захищати інтереси української колонії в подяку за допомогу в здобутті автономії повіту. Зазначив, що автономію осягнуто завдяки головним чином українцям. Подякував українцям від щирого серця й закликав до дальшої співпраці для добра Бразілії.

Останнім промовцем виступив культурно-освітній референт Товариства „Соборність“, п. інж. І. Волинець. В своїй змістовній промові він зазначив, що „за останні десятиліття ми були свідками глибоких змін в структурі суспільного життя та величезного світоглядового хаосу“, що „на наших очах обернулися в ніщо традиційні основи суспільности, моральні набутки сотень років, фундаменти духової культури“, сконстатував „занепад моралі в політичній ділянці“, наче б „якийсь новочасний демон перемішав поняття, з коренем вирвав почуття лицарськости і шляхетности“ та згадав про постання держави „з плянами невільництва, визиску громадян і нечуваного терору, з божевільними маячіннями про „третій Рим“ і героїчну боротьбу українського народу за „нашу особовість проти нівелюючих ворожих сил“.

Продовжуючи, промовець сказав: „І сьогодні ми, тут зібрані, відірвані за тисячі кілометрів від нашої поневоленої Батьківщини, в далекій соняшній Бразілії, яка нас, розбитків—скитальців приґорнула, зустрічаємо один промінь світла. У безнастанній боротьбі за нашу слушну справу і на бразілійській землі українська еміграція стоїть на стійках не з пальною зброєю в руках, а з своєю християнською моральною поведінкою, працьовитістю та з питомими українському народові чеснотами і здобуваємо собі призвання. Ім'я України бразілійському громадянству стає відоме і цінять це ім'я, а що цінять, на це є доказом нинішнє свято.

На цій же вулиці представники тутешнього бразілійського громадянства були свідками нашої високої християнської моралі при свяченні наріжного каменя під будову Української Автокефальної Православної церкви. Щоб відзначити день закладки наріжного каменя, міська управа міста Сан Каетано ухвалила ось цю вулицю назвати „Вулицею Українців“.

„І тут, у далекій чужині, ось цей кусник земліноситиме назву так дорогу для нас, пригадуватиме нам і нащадкам нашим, нашу безталанну, ограбовану Батьківщину, як рівно ж додасть нам сил в дальшій боротьбі.

Дозвольте, в імени тутешньої української еміграції, на нашій рідній мові передати Вам, шановним панам радним, тутешньому громадянству і цілому бразілійському народові, щире українське Спаси—Біг“.

По тому представники нашої колонії вручили голові міста чудовий альбом в українському стилі, з фотографіями попередніх урочистостей та букет квітів.

Після закінчення офіційної частини свята, відбулося прийняття для представників місцевої влади—традиційна бразілійська шураскада. В дружній розмові високі гості обіцяли нам всіляку підтримку.

Святкування відбулося бездоганно й на всіх справило найкраще враження.

М. Дніпровий

Сан Павло

Дивне наслідування

Загальновідомо, що московський большевицький Кремль вогнем і мечем нищить найменші прояви вільної думки. В усьому, що не йде в парі з його варварською політикою, він вбачає „єресь“ і винних у тому намагається знести з лиця землі. В кожному подібному випадкові московський комуністичний центр та його філіяли на місцях схвалюють грізні постанови, слідами яких негайно йде дикунське НКВД—МВД, що раз у раз влаштовує жахливі терори.

Особливо непримиримими володарі червоної Росії завжди показують себе в справах українського націоналізму. Тут уже їхня лють не знає ніяких меж. Ухвали виносять найрішучіші і найгостріші.

Свого часу ЦК ВКП(б) (центральний комітет всесоюзної комуністичної партії большевиків) у Москві та його полигач—ЦК КП(б)У (центральний комітет комуністичної партії большевиків України) в Харкові оприлюднили свої офіційні постанови про „**засудження**“ українського письменника Миколи Хвильового, що в жорстоких умовах поліційної сваволі мав сміливість разюче скритикувати як давню, так і комуністичну Московщину; високо на щиті піднести дороговкази для України—„Геть від Москви!“ та „Орієнтація на Захід!“

Після цих постанов, потрапивши в обценьки ненависних московських катів, зазнаючи переслідувань на кожному кроці, Микола Хвильовий демонстративно застрелився. Його постріл теж пролунав, як сильний протест проти нестерпного панування червоних росіян на Україні. Навіть большевицькі вельможі в тих часах змушені були привселюдно визнати: „Куля Хвильового влучила в серце партії“.

. . . Минуло 20 років з дня смерти письменника. І ось серед української еміграції розгорнулася палка дискусія щодо значіння його особи, його творчости. Ми не живемо в тоталітарних державах під владою московських большевиків, ото ж, кожному вільно мати й висловлювати свої власні думки з різного приводу. Так само є-і в справі Хвильового. Ми більш ніж певні, що згодом, коли дискусія набере потрібних цьому дуже серйозному й засадничому питанню напрямних, вона позитивно прислужиться до висвітлення значіння Хвильового та його однодумців.

Ми за критичне сприймання творчости цього небуденного письменника та визначення його постаті в цілому, що підтверджує передова „Хлібороба“ від 13 травня „Силюети кривих доріг“. Однак, своїх поглядів силою нікому накидати не збиралися і не збираємося в майбутньому. Але, не втрачаючи рівноваги, пильно стежимо за дискусією. Безперечно, згодом, висловимо в ній ще деякі власні думки.

Сьогодні ж нас вкрай дивує поведінка так званих „ортодоксальних противників“ Хвильового. Чому вони так нервово голосять, чому вони так гістерично кричать? Адже подібні „дискусійні прийоми“ завжди свідчать лише про брак арґументів! В річевих суперечках рацію має той, хто подає більш уґрунтовані докази, підстави, факти і ні в якому разі не той, хто більше галасує та лається.

А дехто з тих „ортодоксальних“, вже явно не покладаючись на свої власні сили, на своє власне **сумління**—ввели в блуд і певну організацію.

Ми на початку згадали про відомі нам дві „засуджуючі“ Хвильового офіційні постанови: одна—московських большевицьких верховодів у Кремлі і друга — їхніх посіпак у Харкові. Та тепер до них прилучилася ще одна офіційна постанова і то не десь там у Москві, чи в сателітних країнах, а тут, у нас, у вільному світі.

Прудентопільська „Праця“ ч. 46, від 18 листопада 1953 року, на своїх шпальтах принесла звіт з надзвичайних загальних зборів Товариства Прихильників Української Культури („ТПУК“), що відбулися 1-го листопада в Курітібі. На тих зборах, за чиєюсь пропозицією, було схвалено постанову з 2-ох пунктів, що „**засуджує**“ тих, хто стоїть в обороні Хвильового і їхню діяльність називає „**шкідливою**“.

Сам факт винесення подібної постанови, а також вжиті в ній вислови цілком відповідають способам поборювання Хвильового і його однодумців червоною Москвою з її охвістям.

„ТПУК“ у Парані, звичайно, є поза межами підлеглости большевицькому Кремлеві. Москва його, не те, що своїх сателітів, до чогось примусити не в стані. Але чому ж тоді такий дивний збіг обставин? Невже, підкреслюємо, окремі особи, яким вдалося звести на небезпечні манівці провід „ТПУК'у“, ба, навіть його загальні збори, щодо інакше думаючих ніж вони людей, не могли обійтися без запозичення методів „впливу“ у московських большевиків? Це не робить їм чести.

Ми дуже шкодуємо, що особи, які слухняно піднесли руку за схвалення небувалої ще в нашій практиці постанови, наперед не подумали про авторитет своєї організації.

Будуймо Дім!



Після довшої перерви знову будова нашого Репрезентаційного Дому пішла вгору. Стіни покладено вже вище людського зросту. Ви бачите тепер розташування дверей, вікон та різних прибудівок.

На будові працюють муляри, а на подвір'я щоразу підвозять усе більше цегли, її закуплено близько 60 тис. штук. Зараз треба придбати багато цементу, дерева, заліза. На все потрібні кошти. Маємо якнайбільше розповсюдити акцій. Ті ж громадяни, які вже здеклярували купівлю акцій—чимшвидше мають сплатити належні з них гроші. Спільними силами провадьмо нашу загальну будову. Чим потужнішу створимо для неї матеріяльну базу, тим швидше дійдемо до мети.

Жінки, не відстаючи від своїх чоловіків, викликаючи одна одну, допомагають прискорити будову. Кожного дня надходять від жінок все нові пожертви.

На сьогоднішній день жінки склали 10.100 крз. і ми сподіваємося, що кожна наша громадянка не залишиться осторонь такої важливої справи.

Пані **Катерина** і **Ольга Пись**, Ларанжейрас до Сул, на заклик дружини Івана Пись, склали на будову Дому по 100 крз. кожна і викликають наслідувати їх приклад пань: **Аніту Шеремета**, Маршал Малет, **Лікерію Андреїв** та **Віру Ковалюк**, Карозіньо.

На заклик дружини пана Івана Пись, черга залишилась за **Наталією Яремчук**, Вера Ґварані.

Пані **Софія Чехалюк**, Венцеслав Браз, склала на будову Дому 100 крз.

ВШАНУВАННЯ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

Дня 1—11 громада Української Автокефальної Православної Церкви в колонії Нова Україна святочно вшанувала день Першого Листопада. Академія відбулася в парафіяльній залі. Її підготував і відкрив о. ігумен В. Постолян. Після вступного слова о. ігумена, присутнім була продемонстрована велика художня програма, що складалася з 33-ох номерів. Тут їх годі всі перелічити, треба лише підкреслити, що як співи, так і деклямації, залишили по собі найкраще враження в авдиторії.

Реферат про Перше Листопада зробив о. ігумен В. Постолян. Він докладно розповів про життя українців під Польщею та яскраво схарактеризував самі події, що сталися цього історичного дня 1918 року. Так само було підкреслено, що лише в Самостійній Соборній Державі українці матимуть цілковиту волю. Досягти ж цього можна лише по тому, як буде скинуте з України ненависне московське комуністичне ярмо.

Добре на академії иописалися наші діти, які зразково вивчили вірші для декламації, так що не потребували й суфлерів. Це свідчить, що батьки приділяють достатню увагу вихованню своїх наслідників, готують з них свідомих громадян.

Пан Іван Стрижаковський прочитав коротеньку доповідь про участь української молоді у визвольних змаганнях. Він підкреслив, що Крути своїм значінням перевищують Термопілі і пам'ять про цю трагедію назавжди залишиться в українському народі.

Пан Стефан Стрижаковський закликав присутніх скласти добровільні пожертви для вдів по сл. пам'яті Петлюри і Коновальця, чоловіки яких віддали своє життя в боротьбі за волю України. Вислід збірки—639 крз.

Академія закінчилася відспіванням „Ще не вмерла“.

Присутній

ВСЯЧИНА

* Китайський мур, який уважають найбільшою будівлею світу, має 2450 км. довжини. Висота муру в деяких місцях виносить 16 метрів.

* Перед тридцятьома роками на дім одного англійця впала запальна бомба, скинена німецьким літаком, і знищила частину дому. Любимиця цілого дому—черепаха—була під руїнами засипаною. Вона не з'явилась більше, і всі вважали її за неживу. Недавно відбудовано знищений дім знову, але сліду черепахи не знайдено. Щойно перед кількома днями знайдено цю черепаху, живу й здорову, в одній відпливовій рурі.

В річницю смерти проф. В. Г. Кричевського

15 листопада 1952 року у столиці Венесуели, Каракасі, помер видатний український учений мистець—архітект В. Гр. Кричевський. Тяжко згадувати про втрату цієї дорогої людини, що так віддано посвятила своє життя й талант служінню нації, народу.

З українських мистців кінця 19 і першої половини 20 сторіччя постать проф. Кричевського є одна з найвидатніших і найвідоміших на Україні. Не було тієї галузі українського дореволюційного й післяреволюційного мистецтва, де б проф. Кричевський не лишив своєї спадщини. Невтомний, енергійний, свідомий своєї мети, проф. Кричевський вносив все нові й нові перлини в так багате, а до того ще й вічно молоде українське мистецтво.

Архітектурні будови, орнамент, писанки, фольклор, пейзаж, графіка, українське сукно, кераміка, декоративні роботи, етнографічні й архітектурні ескізи, збірки зразків українського народнього мистецтва, кіно-фільм і врешті кольоровий фільм створили славу великому мистцю. Проф Кричевському чужим було повторювати уже відомі форми у мистецтві. Він творив нове.

Проф. Кричевський не лише був мистцем, він був також великим педагогом. Працюючи з 1917 по 1941 рік професором Київської Академії Мистецтв, реорганізованої потім в художній інститут, він виховав і вивчив тисячі молодих архітекторів і художників, які передають поколінням його велику художню спадщину. Ім'я проф. Кричевського настільки було відомим, що навіть окупантська московська влада на Україні не наважилась знищити цю видатну людину. Навпаки, улесливими указама від 29.6—1939 року надала йому звання доктора мистецтвознавчих наук, а в 1940 році верховний совет УССР „за видатну діяльність у галузі розвитку образотворчого мистецтва" присвоїв йому звання „заслуженого діяча мистецтва УССР".

Проте, ці укази, як і влаштування художніх виставок його робіт в 1940—41 р.р. в Одесі й Києві не зробили з нього яничара типу Тичини, Рильського, Корнійчука й інших. Навпаки, він відчув у собі велику образу і, як син свого поневоленого народу, на московську ласку відповів утечею від большевиків на Захід, щоб далі продовжувати чесно й віддано служити українській нації, а не її ворогові.

Старий і немічний, із невимовною тугою в серці й сльозами на очах покидає свою рідну Україну з її степами й ріками, лугами й байраками, кучерявими вербами, розкішними колись і тепер обдертими містами й селами й вирушає в невідому дорогу, що звалась Захід. Не будемо перелічувати тих скитань, що їх зазнав проф. Кричевський на скитанні. Відзначимо лише, що доля кинула його за океан, в тропічну, гарячу Венесуелу, і тут, далеко від рідних кордонів, почив вічним сном......

Під пекучим тропічним сонцем, на головному цвинтарі м. Каракасу, під горою, серед примітивної напівдикої рослинності, виросла нова могила, в якій спочивають вічним сном тлінні останки великого мистця. Не довелось родині проф. Кричевського дістати кращого місця для погребіння. Не так легко. Не допомогла в цьому й організована українська громада... Відмовилась, не прийняла участі у погребінні й церковна парафія, не заспівав над його могилою український церковний хор.

Відправив службу Божу лотишський православний священик, він проспівав молитву над його могилою в присутності найближчих родичів і друзів.

Поплакали... Посумували... Засипали могилу цупкою землею і... розійшлися.

Одинока могила під горою. Не схилились над нею кучеряві верби, які так чудово змальовував мистець в своїх малюнках, не зашепотіли степові трави, не заспівав соловейко, не всміхнувся ясноокий місяць, що був вічним супутником в його нічних пейзажах.

Одинока могила серед дикої природи. Пекуче тропічне сонце аж занадто пече. Душить, а не гріє. Лише згадка про минуле, про його діяльність, що принесла славу нашій батьківщині, розвіює тугу, освіжає задушливе повітря, завдає нищівного удару обраві від ура-патріотів, що промовчали цю велику втрату. В нашій уяві воскресають його творіння, що зробили його постать вічно-живучою.

Одинока могила. Ніколи до неї не заросте стежка. Мільйони українського народу сумують з приводу тяжкої втрати. Тисячі його учнів оплакують свого улюбленого вчителя, тихого по своїй вдачі, ідейного патріота й творця, зразкового чоловіка й батька, великого громадянина.

Цих кілька рядків спогадів про дорогого Василя Григоровича засилаю до родини й близьких друзів, які сьогодні зберуться на могилі проф. Кричевського, й зі сторінок нашого шановного часопису—висловлюю ще раз своє найглибше співчуття родині, друзям і всім, хто вмів цінити мистецтво і наших мистців.

Іван Бережний

Маракаїбо, Венесуела

ОГОЛОШЕННЯ.

29. листопада, в неділю, в Українській Православній Церкві на Мерцейсі, в Курітібі, по Службі Божій, о год. 11,30 буде відправлена панахида по Св. П. Блаженнішому Митрополитові Полікарпові, Первоієрархові У.А.П.Ц. на еміграції.

Просимо побожних вірних прийняти участь у наших спільних моліннях за упокоєння душі Великого Патріота й Високо Заслуженого Достойника Нашої Рідної Церкви.

Генеральне Церковне Управління У.А.П.Ц. в Бразилії.

ВВЕРНЕННЯ ДО ХОРИСТІВ

Після 28-го листопада розпочнуться проби хору до дальших виступів з нагоди століття Парани. Тому, що треба збільшити репертуар та добре підготуватися, дуже прошу всіх, а особливо тих, що далеко живуть-не переставати ходити на проби, щоб наші виступи принесли найбільший успіх українській колонії.

Для орієнтації подаю, що 12 грудня відбудеться великий концерт на площі Тірадентес, 17 грудня — спільний концерт усіх етнічних груп, а 19 грудня теж, правдоподібно, треба буде виступати.

Проф. Любомир Мацюк

Чи Ви вже вирівняли передплату за 1953 рік?